

# EXPRES

## ILUSTROWANY

 Nr 175 (3041)  
ROK VII

SRODA

Doniosła chwila w życiu narodu polskiego

# Konstytucja uchwalona

## W obecności Prezydenta Bieruta Sejm dokonał historycznego aktu

W DNIU 22 BM. NA HISTORYCZNYM 107 POSIEDZENIU SEJMU USTAWODAWCZEGO RP — IZBA UCHWAŁIŁA KWALIFIKOWANĄ WIEKŠZOCIĄ, JEDNOMYŚLNIE KONSTYTUCJĘ POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ.

Na uroczyste posiedzenie przybył Prezydent RP, przewodniczący Komisji Konstytucyjnej — Bolesław Bierut.

Na posiedzeniu obecny był rząd z premierem Józefem Cyrankiewiczem na czele.

Na słowa marszałka: „witam serdecznie przybyłego na dzisiejsze ob-

rady Prezydenta Rzeczypospolitej, przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej, obywatela Bolesława Bieruta“ — posłowie odpowiadają znowu długotrwałą serdeczną owacją na cześć twórcy Konstytucji.

Marszałek udziela kolejno głosu przedstawicielom klubów poselskich: Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego — pos. Ozga-Michałskiemu, Katolicko-Społecznego Klubu Poselskiego — pos. Frankowskiemu, Stronnictwa Demokratycznego — pos. Rabanowskiemu i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej — pos. Ochabowi (oświadczenia przedstawicieli klubów poselskich podajemy na str. 2).

Następnie Izba przystępuje do głosowania nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Marszałek Kowalski oświadcza, że projekt Konstytucji będzie głosowany łącznie z poprawką zgłoszoną w dniu wczorajszym w imieniu wszystkich klubów poselskich przez posła Langego. Do uchwalenia Konstytucji wymagana jest większość 2/3 ustawowej liczby posłów.

Następuje uroczysty moment głosowania. Sekretarze obliczają głosy.

Gdy marszałek Kowalski stwierdza, że:

za projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej głosowało 366 posłów — tj. wszyscy obecni na posiedzeniu — i że w ten sposób Konstytucja została uchwalona kwalifikowaną większością, jednomyślnie —

zrywa się spontaniczna manifestacja. Posłowie wstają. Długo rozbrzmiewają huczne oklaski. Z ław poselskich padają okrzyki: „Niech żyje Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!“ „Wielki budowniczy, Prezydent Rzeczypospolitej, Bolesław Bierut — niech nam żyje!“ Izba skanduje: „Bierut“, „Bierut“, „Bierut“.

Następnie Sejm Ustawodawczy uchwala Ustawę Konstytucyjną —

przepisy wprowadzające Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Również i ta ustawa uchwalona została kwalifikowaną większością, jednomyślnie.

Na tym porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany.

Posłowie hucznymi oklaskami żegnają opuszczającego łóż Prezydenta Rzeczypospolitej.

O terminie następnego posiedzenia nastąpią oddzielne zawiadomienia.

## Młodzież ślubuje Ojczyźnie

WARSZAWA. — W dniu Święta Odrodzenia, w historycznym dniu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, 200 tysięcy uczestników Złotu Młodych Przewodników — Budowniczych Polski Ludowej, zebranych w bohaterskiej Warszawie złożyło w imieniu młodzieży polskiej uroczyste ślubowanie swej ludowej ojczyźnie.

Plac Zwycięstwa, gdzie grupuje się młodzież, wygląda jak olbrzymi, barwny bukiet kwiecia.

O godzinie 10 dźwięki orkiestry i pieśń przerywa potężny okrzyk: „Bierut niech żyje!“ Orkiestra gra hymn narodowy. Przybywa Prezydent Bolesław Bierut.

Obok Prezydenta na trybunie zajmują miejsca m. in. członkowie Biura Politycznego KC PZPR, marszałek Sejmu Ustawodawczego, W. Kowalski, członkowie Rady Państwa oraz członkowie rządu z premierem J. Cyrankiewiczem na czele.

Tysiące roziskrzonych oczu, płonących entuzjazmem twarzy zwróconych jest na Prezydenta przemawiającego do zebranych. (Przemówienie Prezydenta podajemy obok).

Po przemówieniu rozlegają się dźwięki granego na trąbkach hejnału.

Na mównicy staje przewodniczący Zarządu Głównego Związku Młodzieży Polskiej — Władysław Marwin i podnosi rękę do ślubowania. Las rak wyrasta nad głowami manifestantów. Młodzież polska ślubuje ojczyźnie.

Ślubujemy Tobie, Ojczyzno, na chwałę okryte sztandary, na testament wielkich patriotów i rewolucjonistów:

Tadeusza Kościuszki, Adama Mickiewicza, Ludwika Waryńskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Marcelego Nowotki, Karola Świerczewskiego, na krew ojców i braci naszych, poległych w walce o wolność i socjalizm, na Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, która spełnia marzenia minionych pokoleń —

ślubujemy Tobie, Ojczyzno, my — synowie i córki ludu pracującego, młodzi przewodnicy pracy i nauki, młodzi robotnicy, chłopcy i żołnierze, umacniać władzę robotników i chłopów, walczyć z ciemnotą, zacofaniem i przesadami, pomnażać bogactwa narodu pracą i nauką, walczyć w pierwszych szeregach o wykonanie Planu 6-letniego, o rozwój nauki i wzrost kultury narodowej, o zwycięskie zbudowanie socjalizmu.

Ślubujemy Tobie, Ojczyzno, oddać wszystkie siły świętej sprawie obrony pokoju przed amerykańskimi i hitlerowskimi

podpalaczami i ludobójcami; strzec niepodległość granic Twoich na Bałtyku, Odrze i Nysie, umacniać naszą niepodległość i więzy braterstwa z obrońcami pokoju na całym świecie,

rozwijać wleczystą przyjaźń z potężnym krajem radzieckim — ojczyzną Lenina i Stalina. Będziemy czujni i nieprzejednani wobec wrogów ludu i obcych najmitów, wobec zdrajców narodu i szkodników, będziemy wiernie strzegli mienia i dobra narodowego.

Ślubujemy wypełniać wskazania naszego nauczyciela, Budowniczego Polski Ludowej — ukochanego Towarzysza Bolesława Bieruta,

ofiarnie służyć sprawie rozkwitu i świetności Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

go oddali swe życie. Przynoszą i przynosić będą w coraz większym stopniu obfity plon pracy i wysiłki całego dzisiejszego pokolenia przewodników i budowniczych Polski Ludowej.

Młodzi przyjaciele! Wasz piękny Złot w stolicy kraju w te pamiętne dni nie jest tylko zwykłą radosną uroczystością — ma on głębsze znaczenie. Wasz Złot jest apelem młodych patriotów do całego narodu.

Za chwilę młodzież polska Waszymi ustami złoży ojczyźnie naszej ślubowanie, które stanie się wyrazem najgorętszych uczuć każdego patrioty — niezależnie od wieku. Z najgłębszym wzruszeniem powtarzać będzie dziś wraz z Wami cała Polska najbardziej uroczyste zobowiązanie, jakie może złożyć swej ojczyźnie naród sercami swej młodzieży.

Budujemy Polskę, budujemy socjalizm jako lepszy i sprawliwszy ustrój społeczny. Nie było jeszcze w dziejach Polski równie wzniosłej sprawy, równie wielkiego zadania. Oznacza ono nie tylko nową epokę w wewnętrznym życiu całego narodu, ale i doniosły przełom w życiu każdej jednostki, w pracy, w myślach i uczuciach każdego z nas. Zwycięstwo socjalizmu to epoka odrodzenia w dziejach całej ludzkości. Poznać, zrozumieć i poświęcić życie tej wielkiej sprawie — oto nasz cel, oto najsłodsze i najpiękniejsze zadanie dzisiejszego pokolenia.

Jak poznać, jak zrozumieć i przebudować życie osobiste, aby stać się zdolnym i przygotowanym do tego wzniosłego zadania, według którego oceniana będą nasze czyny przyszłe pokolenia ludzkie?

Winniśmy pilnie i wnikliwie poznawać wiedzę o prawach rozwoju społecznego, o życiu minionych pokoleń. Chodzi o to, aby poznać prostą prawdę o tym, jak ciężko na życiu społecznym i wypacza je podział społeczeństwa na klasy: na panów i niewolników, na szlachtę i chłopów, na kapitalistów i robotników, słowem na wyzyskiwaczy i wyzyskiwanych, na uciemiężonych i ich tyrantów. Zadaniem naszego pokolenia jest znieść raz na zawsze podział ludzi na klasy, a droga do tego jest tylko jedna: rozwijać coraz wyżej gospodarke uspołecznioną i budować socjalizm.

Winniśmy rozwijać przodownictwo w pracy, podnosząc wciąż swe kwalifikacje, aby w ten sposób przyczynić się do rozkwitu gospodarczego Polski.

Spiszowym, niezniszczalnym fundamentem socjalizmu jest nasz Plan 6-letni, plan uprzemysłowienia i przebudowy gospodarczej. Jest to plan, który postawi gospodarke narodową na poziomie współczesnych wymagań, zabezpieczy moc obronną kraju, stworzy podstawy dla coraz szybszego i pełniejszego zaspokojenia materialnych i kulturalnych potrzeb społeczeństwa.

Ażeby więc pomóc w budowaniu socjalizmu stawajmy jak najliczniej w pierwszych szeregach frontu narodowego w walce o pokój, w walce o Plan 6-letni.

Wyzyskiwacze czynili wszystko od tysięcy lat, aby spełać okowami przesądów myśl i światopogląd ludu pracującego. Utrzymanie w ciemnocie mas pracujących było zawsze metodą ochrony ustroju wyzysku i panowania wyzyskiwaczy.

Wielkim i najwznioślejszym zadaniem naszego pokolenia jest walka o to, aby nauka i wiedza miały jak najbardziej wolny i wszechstronny dostęp do umysłów wszystkich ludzi, aby prawda zatriumfowała nad oszustwem, aby myśl ludzka rozwijała się twórczo bez wszelkich przeszkód, aby wyzwalała lud pracujący z wyzysku dopomagając mu również do wyzwolenia z odwiecznej niewoli przesądów i niewiedzy. W oparciu więc o prawa zawarte w naszej Konstytucji staśmy się bojownikami prawdy i wiedzy, kultury i postępu ogólnoludzkiego. W ten sposób przyspieszymy zwycięstwo socjalizmu.

(Dalszy ciąg na str. 2)



Na lotnisku Okęcie w Warszawie odbył się wielki pokaz lotniczy, zorganizowany dla uczestników Złotu Młodych Przewodników — Budowniczych Polski Ludowej. Pokaz stał się okazją do serdecznej manifestacji młodzieży i ludności Warszawy na cześć naszego lotnictwa.

Na zdjęciu: Najmłodszy pilot szymbowcowy, 12-letni Franek Kępka, wręcza kwiaty premierowi J. Cyrankiewiczowi.

CAF — fot. Baranowski

## Lud Warszawy manifestuje przed gmachem Sejmu

Pełnym wymowy wyrazem gorącego zainteresowania narodu historycznym posiedzeniem Sejmu, a jednocześnie wyrazem współuczestniczenia mas pracujących w tworzeniu Konstytucji, było wielkie zgromadzenie ludności Warszawy przed gmachem Sejmu rankiem 22 bm.

Wielotysięczne rzesze mieszkańców socjalistycznej Stolicy, miasta bohaterskich tradycji narodu — wypełniają piękny dziedziniec sejmowy i przyległe ulice, aby wysłuchać tu transmisji z doniosłego w dziejach naszego narodu posiedzenia Sejmu.

W uroczystej chwili, gdy Marszałek Kowalski obwieszcza, że Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej została jednomyślnie uchwalona, zrywa się burza oklasków. Padają podejmowane przez zgromadzonych okrzyki: „Niech żyje Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!“ „Niech żyje jej twórca Prezydent Bierut!“ „Niech żyje Sejm Ustawodawczy!“ „Niech żyje sojusz robotniczo — chłopski!“

Długo trwa manifestacja radości i dumy z uchwalenia Konstytucji, manifestacja mieszkańców Warszawy, którzy wyrażają uczucia całego narodu

## Na Placu Konstytucji 200 tys. młodzieży defilowało przed Prezydentem Bolesławem Bierutem

WARSZAWA. — Duma nowej Warszawy — bohaterskiej stolicy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — pierwszy fragment socjalistycznego śródmieścia — Plac MDM, noszący imię Konstytucji, uchwalonej 22 lipca 1952 r., był w tym dniu widowiskiem, wspaniałej manifestacji z górą 200-tysięcznej rzeszy uczestników Złotu, którzy przeddefilowali przed swym ukochanym Prezydentem i przedstawicielami najwyższych władz partyjnych i państwowych.

Delegacja Łodzi i województwa defiluje przed trybuną za młodzieżą zielonogórska. Sprężystym krokiem maszerują najlepsi włókniarze i metalowcy.

Widzimy wśród nich Helenę Graczyk, Janinę Łuczak z ZPB im. Marchlewskiego i wielu innych młodych budowniczych pracy. Pięknie wygląda grupa łódzka na tle bielących się gmachów MDM.

Na czele pochodu kolumny łódzkiej olbrzymi transparent: „Młodzież Łodzi inicjatorką wycisgu pracy“, a dalej portrety Mirki Tomaszewskiej z ZPO im. M. Fornalskiej, Anny Kozak z ZPB im. Stalina. Ci czołowi

przewodnicy pracy byli i są dla całej młodzieży łódzkiej przykładem w walce o jak najlepsze wyniki pracy. Brawami nagradzają warszawia cy grupy niosące makiety, które przedstawiają warsztat tkacki.

I znowu brawa. To tańczy przed trybuną zespół z zakładów im. Harmana. Wielkie zainteresowanie wzbudzają niesione planse, które obrazują życie klasy robotniczej Łodzi dawniej i dziś.

Na jednej z nich przedstawiony jest rurociąg Łódź — Pillica, na drugiej osiedle Stare Miasto i wiele innych obiektów socjalnych i kulturalnych, jakie powstały i budują się w mieście polskich włóknarzy.

# Dziś w numerze zamieszczamy tekst Konstytucji



Będziemy wcielać w życie

# wielkie idee, zawarte w Konstytucji

Dokończenie przemówienia Prezydenta Bieruta

(Dalszy ciąg ze str. 1)

Ustrój kapitalistyczny nie jest już w stanie opanować rozkładu i kryzysu, który go toczy i podcina od wewnątrz. Ale wysiłki i podjęte imperialistyczne — mimo to — chcą narzucić światu siłą zbrojną swe panowanie. Od dwóch lat przeszło usiłują oni bezskutecznie zniszczyć naród koreański, stosując najbardziej zbrodnicze środki masowego ludobójstwa. Ale zbrodnicze plany imperialistyczne obrócić się w niewiec, jeśli przeciwstawia się im zwarcie wszyscy ludzie, którzy pragną pokoju, a takich ludzi jest olbrzymia większość na świecie.

Zadaniem naszego pokolenia jest bronić pokoju przed kłopotami podpalaczy świata, rozwijać współpracę i wzmacniać przyjaźń między narodami uwolnionymi z pecha kapitalizmu... Broniąc pokoju, bronimy niepodległości własnego kraju i wypełniamy nasz obowiązek wobec całej ludzkości.

Młodzi przyjaciele!

Oto cztery najważniejsze sprawy, najważniejsze zadania, które stają przed nami, przed całym naszym dzisiejszym pokoleniem — walka o wiedzę, o najwydatniejszą pracę, o prawdę, o pokój. Jest to zarazem walka o wzrost siły naszego państwa, walka o jedność narodu i jego rozkwit, walka o niepodległość i dobrobyt kraju.

Jak przygotować się, jak uzbroić się do tej walki?

Najlepszym i niezawodnym orężem w tej walce jest piastowanie w sercach i umysłach najpiękniejszych uczuć patriotyzmu i ofiarności, wielkiego pragnienia poznawania prawdy, kształcenia umysłu, oddania i poświęcenia sprawie ludu pracującego, wierności narodowi i ojczyźnie, których wzór dawali nam walecy patriotów i bojownicy: Tadeusz Kościuszko, Adam Mickiewicz, Jarosław Dąbrowski, Ludwik Waryński, Feliks Dzierżyński, Marceł Nowotko, Karol Świerczewski i wielu, wielu innych, przodujących narodowi bohaterów. Naszym zadaniem jest wychowywać i hartować według tych najlepszych wzorów samych siebie i najbliższych szeregów całej młodzieży polskiej. Uczmy ją i przekonujmy, aby w pełniła resztki zła i brzydoty w naszym życiu, ponurę przeżytki starego ustroju burżuazyjnego, jego moralnego upadku, jego zdżyczenia.

Młodzi przyjaciele!

Przodownicy pracy i nauki to ci, którzy najmocniej kochają swój kraj, to ci, których nasza Konstytucja zaleca otoczyć powszechnym szacunkiem i szacunkiem narodu. Czyż może być piękniejsze, bardziej zaszczytne uznanie niż to, które najwyższe prawa narodu przyznają przodownikom pracy.

Polska Ludowa złamała przywileje dla bogatych i szeroko rozwarła dla młodzieży bramę do nauki, do pracy, do awansu społecznego. Uchwalona dziś Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wcieleniem dążeń szeregu pokoleń, jest zabezpieczeniem rzeczy najdroższej sercu każdego Polaka: ojczyzny wolnej i niepodległej, kwitnącej i sprawiedliwej.

Młodzi uczestnicy Złotu!

Jesteście tymi, którzy wyróżnili się ofiarnością, poświęceniem, oddaniem dla swego kraju. Jesteście przodownikami pracy i nauki! Wasze zobowiązania potrafiłście przeistaczać w czyn twórczy i za to składam Wam w imieniu państwa gorące podziękowania i uznanie.

Nie wątpię, że Waszymi gorącymi

## Trybunał w Hadze odrzucił skargę Anglii przeciw Iranowi

LONDYN. — Agencja Reutersa podaje, że międzynarodowy trybunał w Hadze z głosami przeciwko 5 uznał się niekompetentnym do rozpatrzenia skargi brytyjskiej, wniesionej przeciwko rządowi irańskiemu w związku z nacjonalizacją anglo-irańskiego towarzystwa naftowego.

uczuciami potrafiacie zapalić serca milionowych rzesz młodzieży polskiej, która wraz z Wami i całym narodem będzie twórcą i realizatorem dalszych zdobyczy w budownictwie socjalistycznym, w pracy nad dalszym wzmacnianiem sił i potęgi naszej umiłowanej ojczyzny. Na nas, na naszym pokoleniu i na Was, na podrastającym pokoleniu Polski Ludowej ciąży odpowiedzialność za dalsze wcielanie w życie tych wielkich idei, które zawarte są w naszej Konstytucji.

Służymy więc dziś wszyscy na wierność Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Rzeczypospo-

litej walczącej w trudzie codziennym o zwycięstwo sprawy pokoju między narodami, o świętą sprawę rozkwitu naszego narodu i wszystkich wolnych narodów, o szczęście wszystkich ludzi pracy, wszystkich ludzi dobrej woli.

NASZA DZIELNA MŁODZIEŻ, OFIARNA I BEZGRANICZNIE OD-DANA SWEJ OJCZYŹNIE LUDOWEJ — NIECH ŻYJE!

SOLIDARNOŚĆ I BRATERSTWO ZWYCIĘSKIEGO OBOZU POKOJU I SOCJALIZMU — NIECH ŻYJE!

NASZA UKOCHANA OJCZYŻNA — POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA — NIECH ŻYJE!

## Oświadczenia przedstawicieli klubów poselskich

Pos. Ochab (PZPR):

# Wielki akt umocnienia naszego Państwa

Wysoki Sejmie. Konstytucja, którą będziemy uchwalali, nie zrodziła się tylko w murach tego gmachu. Nie jest ona, jak była konstytucja 3 Maja, dziełem niewielkiej grupy reformatorów, którzy nieledwie spiskiem zmuszeni byli zapewnić jej uchwalenie.

Różni się ona zasadniczo od obłudnej i oszukańczej konstytucji 1921 roku, przyjętej w wyniku parlamentarnych przetargów stronnictw burżuazyjnych, obcych i wrogich ludowi.

Nasza ludowa Konstytucja jest też przeciwieństwem i potępieniem haniebnego „konstytucji” faszystowskiej, narzuconej Polsce przez zgraję sanacyjną w 1935 roku.

Postanowienia naszej ustawy zasadniczej — zanim zostały sformułowane w opublikowanym projekcie, dojrzały w umysłach najlepszych synów i córek narodu polskiego jako wynik rozwoju idei społecznych stuletniego z górą ruchu wyzwolenia naszego ludu pracującego, były programem długoletniej, heroicznej walki mas robotniczo-chłopskich, kształtowały się w ciągu ostatnich 8 lat jako dorobek wielkiej odrodzającej, twórczej pracy naszego wyzwolonego narodu.

Konstytucja rozpatrzone przez Sejm jest więc wyrazem ujawnionej woli narodu. Wola ta została ujawniona nie tylko słowem. Masy pracujące Polski ujawniły tę wolę czynem, budując swoje państwo ludowe ogromnym wysiłkiem, pełnym trudu i ofiarnych poświęceń. Wolę tę ujawnia codziennie przy warsztacie — w kopalniach, hutach i fabrykach — polska klasa robotnicza. Wyrażają tę wolę swoją pracą i swoją troską o państwo ludowe milionowe rzesze chłopów pracujących, wyrażają ją swoją wierną służbą ludowi i narodowi polska inteligencja pracująca.

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wielką kartą polskiego ludu pracującego, jest wielkim aktem umocnienia naszego państwa ludowego. Świadczy ona o dojrzałości dokonanej w Polsce rewolucji społecznej, stającej dzisiaj przed światem w majestacie własnego rewolucyjnego prawa, które będzie podstawą ludowej praworządności.

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wzmocniła autorytet władzy ludowej, zacieśniła sojusz robotniczo-chłopski, będący fundamentem państwa ludowego. Konstytucja stwarza podstawę dalszego rozwoju i rozkwitu gospodarki narodowej, pełnego urzeczywistnienia socjalizmu — ustroju sprawiedliwości społecznej, w którym nie będzie więcej wyzysku człowieka przez człowieka.

Głosząc za Konstytucją Polska Zjednoczona Partia Robotnicza uroczyście zapewnia polski lud pracujący, że pod przewodnictwem wielkiego budowniczego Polski Ludowej, towarzysza Bolesława Bieruta, będzie nieugięcie pracować nad pełnym i całkowitym wcieleniem w życie jej doniosłych postanowień w interesie mas robotniczo-chłopskich, w interesie narodu i międzynarodowej

sprawy wolności, pokoju i postępu.

Uchwała, która za chwilę zapadnie, będzie nie tylko wielkim historycznym dokumentem najgłębszego rewolucyjnego przełomu w dziejach naszego narodu, będzie ona dla każdego patrioty polskiego, partyjnego czy bezpartyjnego, najwyższej wagi zobowiązaniem strzeżenia i wypełnienia postanowień tej Konstytucji, zobowiązaniem wobec naszego pokolenia jak i wobec przyszłych pokoleń, zobowiązaniem, które zapewni Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej najwyższy autorytet polityczny i moralny, rewolucyjny majestat i siłę zwycięskiego ludowego prawa. (Huczne i długotrwałe oklaski).

Pos. Ozga-Michalski (ZSL):

## Głosy chłopskie za Konstytucją

Obywatelu posłowie.

Daleka była droga narodu polskiego do dzisiejszych dni, które przysłał historycy nazwą epoką ludowładztwa — wiekiem socjalizmu.

Gdy dzisiaj uchwalamy Konstytucję, gdy przyjmujemy najwyższe prawo dla narodu, gdy treścią Konstytucji są najpiękniejsze idee naszego narodu — myśli wszystkich ludzi pracy, wszystkich chłopów są z nami, są na tej sali, z której wybiegnie na cały kraj radosna wieść, że z ofiar i krwi pokoleń, z pracy i walki ludu zrodziła się Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Przyjmujemy Konstytucję, która głosi prawdę o sojuszu robotniczo-chłopskim, o jego wypróbowanej nie zawodnej sile. Żywym symbolem tego sojuszu i jego siły jest syn chłopski — robotnik, niestrudzony bojownik w walce o lepszą dolę ludu, w walce o szczęście narodu, Prezy-

dent Rzeczypospolitej Bolesław Bierut. (Długotrwałe oklaski).

Siła tego sojuszu wyrosła w bojach z ciemiężcami ludu polskiego i polskiego narodu, osiągnęła zwycięstwo w oparciu o pomoc i doświadczenia w pierwszym państwie robotników i chłopów — w Związku Radzieckim.

Lud polski uchwała Konstytucję, która będzie służyła urzeczywistnieniu wielkich idei socjalizmu, pokojowej przyjaźni i współpracy z narodami.

W jedności z głosami pracującej wsi, w jedności z patriotyczną postawą chłopów, którzy będą strzegli jej zasad, będą wypełniali jej przykazania, nie szczędząc dla dobra Polski rzetelnej pracy i siły — posłowie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego oddadzą swoje głosy, głosy chłopskie za Konstytucją. (Długotrwałe oklaski).

Pos. Rabanowski (SD):

## Konstytucja najbardziej postępową w dziejach naszego narodu

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

nia postanowień tej Konstytucji, zobowiązaniem wobec naszego pokolenia jak i wobec przyszłych pokoleń, zobowiązaniem, które zapewni Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej najwyższy autorytet polityczny i moralny, rewolucyjny majestat i siłę zwycięskiego ludowego prawa. (Huczne i długotrwałe oklaski).

W jedności z głosami pracującej wsi, w jedności z patriotyczną postawą chłopów, którzy będą strzegli jej zasad, będą wypełniali jej przykazania, nie szczędząc dla dobra Polski rzetelnej pracy i siły — posłowie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego oddadzą swoje głosy, głosy chłopskie za Konstytucją. (Długotrwałe oklaski).

W jedności z głosami pracującej wsi, w jedności z patriotyczną postawą chłopów, którzy będą strzegli jej zasad, będą wypełniali jej przykazania, nie szczędząc dla dobra Polski rzetelnej pracy i siły — posłowie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego oddadzą swoje głosy, głosy chłopskie za Konstytucją. (Długotrwałe oklaski).

Klub poselski Stronnictwa Demokratycznego głosować będzie za uchwaleniem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — wielkiej karty wolności i postępu narodu polskiego. (Oklaski).

Pos. Frankowski (Klub Kat.-Społ.):

## Sprawa, która jednoczy serca wszystkich Polaków

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowi nie tylko zespół norm określających ustrój władz państwowych, strefę praw i obowiązków obywatelskich, ale mówi ona również o ustroju społeczno-gospodarczym. Stąd też wielka waga dokumentu, który dzisiaj mamy uchwałać.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.

Stronnictwo Demokratyczne, skupiając w swych szeregach odłamy inteligencji, pracowników umysłowych i rzemieślników w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wyraz przemian, jakie nastąpiły również wśród rzesz inteligencji i rzemieślników, które w procesie walki ideologicznej włączają się w nurt budownictwa socjalistycznego i rozumiały, że wspólny marsz z masami ludowymi, z klasą robotniczą na czele, jest jedynie słuszną drogą, wiodącą ku dalszemu wzmocnieniu naszej ojczyzny. Patrzymy z dumą i radością w przyszłość naszego narodu kroczącego ku wyższym i doskonalszym formom życia.

Tylko taki ustrój będzie dobry i trwały, w którym prawo rządzić będzie sercami obywateli. Jesteśmy przekonani, że prawa zawarte w naszej Konstytucji będą rządziły sercami wszystkich Polaków.

Wielkie dzieło buduje się jedynie wielkim zbiorowym wysiłkiem całego narodu. Stąd też konieczność jednoczenia w naszym narodzie wszystkich co patriotyczne, wszystkiego, co umie odróżnić wagę części i wagi całości, wszystkiego co umie

Wysoko Izbo. W dniu, w którym Sejm Ustawodawczy, wypełniając swoje podstawowe zadanie polityczne przystępuje do historycznego aktu uchwalenia Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Stronnictwo Demokratyczne stwierdza:

W 8 rocznicę Manifestu Lipcowego PKWN — naród polski otrzymuje Konstytucję najbardziej w naszych dziejach demokratyczną, najbardziej postępową, Konstytucję odzwierciedlającą przełomowe, rewolucyjne osiągnięcia polskiego ludu pracującego — robotników, chłopów, inteligencji i rzemieślników.





# KONSTYTUCJA

## POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Polska Rzeczpospolita Ludowa jest republiką ludu pracującego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa nawiązuje do najszczytniejszych postępowych tradycji Narodu Polskiego i urzeczywistnia idee wyzwolenia polskich mas pracujących.

Polski lud pracujący pod przewodem bohaterskiej klasy robotniczej, opierając się na sojuszu robotniczo-chłopskim, walczył dziesiątki lat o wyzwolenie z niewoli narodowej, narzuconej przez pruskich, austriackich i rosyjskich zaborców-kolonizatorów, tak samo jak walczył o zniesienie wyzysku polskich kapitalistów i obszarników.

W okresie okupacji Naród Polski toczył nieustępliwą, bohaterską walkę z krwawym najazdem hitlerowskim. Historyczne zwycięstwo Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich nad faszysmem wyzwoliło ziemie polskie, umożliwiło polskiemu ludowi pracującemu zdobycie władzy i stworzyło warunki narodowego odrodzenia Polski w nowych, sprawiedliwych granicach. Na wieczne czasy powróciły do Polski Ziemi Odzyskane.

Wcielając w życie wiekopomne wskazania Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 22 lipca 1944 r. i rozwijając jego zasady programowe, władza ludowa — dzięki ofiarnym i twórczym wysiłkom polskiego ludu pracującego, w walce z zacieklej oporem rozbitków starego ustroju kapitalistyczno-obszarniczego — dokonała wielkich przeobrażeń społecznych. W wyniku rewolucyjnych walk i przemian obalona została władza kapitalistów i obszarników, utrwaliło się państwo demokracji ludowej, kształtuje się i umacnia nowy ustrój społeczny, odpowiadający interesom i dążeniom najszerzych mas ludowych.

Zasady prawne tego ustroju ustanawia Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Podstawę obecnej władzy ludowej w Polsce stanowi sojusz klasy robotniczej z chłopstwem pracującym. W sojuszu tym rola kierownicza należy do klasy robotniczej jako przodującej klasy społeczeństwa, opierającej się na rewolucyjnym dorobku polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego, na historycznych doświadczeniach zwycięskiego budownictwa socjalistycznego w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pierwszym państwie robotników i chłopów.

Wypełniając wolę Narodu Polskiego i zgodnie ze swym powołaniem — Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej uchwała uroczystie niniejszą Konstytucję jako ustawę zasadniczą, którą Naród Polski i wszystkie organy władzy polskiego ludu pracującego kierować się winny w celu: umacniania państwa ludowego jako podstawowej siły, zapewniającej najpełniejszy rozkwit Narodu Polskiego, jego niepodległość i suwerenność, przyspieszania rozwoju politycznego, gospodarczego i kulturalnego Ojczyzny oraz wzrostu jej sił,

pogłębiania uczuć patriotycznych, jedności i zwartości Narodu Polskiego w walce o dalsze polepszenie stosunków społecznych, o całkowite zniesienie wyzysku człowieka przez człowieka, o urzeczywistnienie wielkich idei socjalizmu,

zacieśniania przyjaźni i współpracy między narodami, opartych na sojuszu i braterstwie, które łączą dziś Naród Polski z miłującymi pokój narodami świata w dążeniu do wspólnego celu: uniemożliwienia agresji i utrwalenia pokoju światowego.

### Rozdział 1.

#### Ustrój polityczny.

##### Art. 1.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem demokracji ludowej.
2. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.

##### Art. 2.

1. Lud pracujący sprawuje władzę państwową przez swych przedstawicieli, wybieranych do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i do rad narodowych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.
2. Przedstawiciele ludu w Sejmie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w radach narodowych są odpowiedzialni przed swymi wyborcami i mogą być przez nich odwoływani.

##### Art. 3.

Polska Rzeczpospolita Ludowa:

- 1) stoi na straży zdobyci polskiego ludu pracującego miast i wsi, zabezpiecza jego władzę i wolność przed siłami wrogimi ludowi,
- 2) zapewnia rozwój i nieustanny wzrost sił wytwórczych kraju przez jego uprzemysłowienie, przez likwidację zacofania gospodarczego, technicznego i kulturalnego,
- 3) organizuje gospodarkę planową, opierając się na przedsiębiorstwach stanowiących własność społeczną,
- 4) ogranicza, wypiera i likwiduje klasy społeczne, żyjące z wyzysku robotników i chłopów,
- 5) zabezpiecza stały wzrost dobrobytu, zdrowotności i poziomu kulturalnego mas ludowych,
- 6) zapewnia wszechstronny rozwój kultury narodowej.

##### Art. 4.

1. Prawa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są wyrazem interesów i woli ludu pracującego.
2. Ścisłe przestrzeganie praw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest podstawowym obowiązkiem każdego organu państwa i każdego obywatela.
3. Wszystkie organy władzy i administracji państwowej działają na podstawie przepisów prawa.

##### Art. 5.

Wszystkie organy władzy i administracji państwowej opierają się w swej działalności na świadomym, czynnym współdziałaniu najszerzych mas ludowych i obowiązane są:

- 1) zdawać narodowi sprawę ze swej działalności,
- 2) uważnie rozpatrywać i uwzględniać słuszne wnioski, zażalenia i życzenia obywateli w myśl obowiązujących ustaw,
- 3) wyjaśniać masom pracującym zasadnicze cele i wytyczne polityki władzy ludowej w poszczególnych dziedzinach działalności państwowej, gospodarczej i kulturalnej.

##### Art. 6.

Siły zbrojne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stoją na straży suwerenności i niepodległości Narodu Polskiego, jego bezpieczeństwa i pokoju.

### Rozdział 2.

#### Ustrój społeczno-gospodarczy.

##### Art. 7.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa, opierając się na uspołecznionych środkach produkcji, wymiany, komuni-

kacji i kredytu, rozwija życie gospodarcze i kulturalne kraju na podstawie narodowego planu gospodarczego, w szczególności przez rozbudowę państwowego przemysłu socjalistycznego, rozstrzygającego czynnika w przekształcaniu stosunków społeczno-gospodarczych.

2. Państwo posiada monopol handlu zagranicznego.

3. Zasadniczym celem planowej polityki gospodarczej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest stały rozwój sił wytwórczych kraju, nieustanne podnoszenie poziomu życiowego mas pracujących, umacnianie siły, obronności i niezależności Ojczyzny.

##### Art. 8.

Mienie ogólnonarodowe: złoża mineralne, wody, lasy państwowe, kopalnie, drogi, transport kolejowy, wodny i powietrzny, środki łączności, banki, państwowe zakłady przemysłowe, państwowe gospodarstwa rolne i państwowe ośrodki maszynowe, państwowe przedsiębiorstwa handlowe, przedsiębiorstwa i urzędnictwa komunalne — podlega szczególnej trosce i opiece państwa oraz wszystkich obywateli.

##### Art. 9.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa planowo wzmacnia spójnię gospodarczą między miastem i wsią na podstawie braterskiej współpracy robotników i chłopów.

2. W tym celu Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia nieustanny wzrost produkcji przemysłu państwowego, służącej wszechstronnemu zaspokajaniu potrzeb wytwórczych i konsumcyjnych ludności wiejskiej, jednocześnie planowo wpływając na stały wzrost towarowej produkcji rolniczej, która zaopatruje przemysł w surowce, a ludność miejską w żywność.



#### Art. 10.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza opieką indywidualne gospodarstwa rolne pracujących chłopów i udziela im pomocy — w celu ochrony przed wyzyskiem kapitalistycznym, zwiększenia produkcji, podwyższenia poziomu rolniczo-technicznego oraz podniesienia ich dobrobytu.

2. Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela szczególnego poparcia i wszechstronnej pomocy powstającym na zasadzie dobrowolności rolniczym spółdzielniom produkcyjnym — jako formom gospodarki zespołowej. Dzięki zastosowaniu metod najbardziej wydajnej wspólnej uprawy i mechanizacji pracy gospodarka zespołowa umożliwia pracującym chłopom osiągnięcie przełomu w produkcji i jest środkiem do całkowitego usunięcia wyzysku na wsi oraz do szybkiego i znacznego podniesienia jej dobrobytu i kultury.

3. Głównymi formami poparcia i pomocy państwa dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych są: państwowe ośrodki maszynowe, dające możliwość stosowania nowoczesnej techniki, oraz tanie kredyty państwowe.

#### Art. 11.

Polska Rzeczpospolita Ludowa popiera rozwój różnych form ruchu spółdzielczego w mieście i na wsi oraz udziela mu wszechstronnej pomocy w wypełnianiu jego zadań, a własności spółdzielczej, jako własności społecznej, zapewnia szczególną opiekę i ochronę.

#### Art. 12.

Polska Rzeczpospolita Ludowa uznaje i ochrania na podstawie obowiązujących ustaw indywidualną własność i prawo dziedziczenia ziemi, budynków i innych środków produkcji należących do chłopów, rzemieślników i chałupników.

#### Art. 13.

Polska Rzeczpospolita Ludowa poręcza całkowitą ochronę oraz prawo dziedziczenia własności osobistej obywateli.

#### Art. 14.

1. Praca jest prawem, obowiązkiem i sprawą honoru każdego obywatela. Pracą swoją, przestrzeganiem dyscypliny pracy, współzawodnictwem pracy i doskonaleniem jej metod lud pracujący miast i wsi wzmacnia siłę i potęgę Ojczyzny, podnosi dobrobyt narodu i przyspiesza całkowite urzeczywistnienie ustroju socjalistycznego.

2. Przewodnicy pracy otoczeni są powszechnym szacunkiem narodu.

3. Polska Rzeczpospolita Ludowa coraz pełniej wprowadza w życie zasadę: „od każdego według jego zdolności, każdemu według jego pracy”.

### Rozdział 3.

#### Naczelne organy władzy państwowej.

##### Art. 15.

1. Najwyższym organem władzy państwowej jest Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Sejm jako najwyższy wyraziciel woli ludu pracującego miast i wsi urzeczywistnia suwerenne prawa narodu.

3. Sejm uchwała ustawy oraz sprawuje kontrolę nad działalnością innych organów władzy i administracji państwowej.

##### Art. 16.

1. Posłów na Sejm wybierają obywatele według okręgów wyborczych w stosunku: jeden poseł na 60.000 mieszkańców.

2. Ważność wyboru posła stwierdza Sejm.

3. Poseł nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karno-sądowej ani aresztowany bez zgody Sejmu, a w okresie kiedy Sejm nie obraduje — bez zgody Rady Państwa.

##### Art. 17.

1. Sejm obraduje na sesjach. Sesje Sejmu zwołuje Rada Państwa co najmniej dwa razy do roku. Rada Państwa obowiązana jest zwołać sesję również na pisemny wniosek jednej trzeciej ogólnej liczby posłów.

2. Pierwsza sesja nowoobranego Sejmu powinna być zwołana w ciągu miesiąca od dnia wyborów.

#### Art. 18.

1. Sejm wybiera ze swego grona Marszałka, wicemarszałków i komisje.

2. Marszałek lub w jego zastępstwie wicemarszałek kieruje obradami i czuwa nad tokiem prac Sejmu.

3. Obrady Sejmu są jawne. Sejm może uchwalić tajność obrad, jeżeli wymaga tego dobro państwa.

4. Porządek prac Sejmu, rodzaj i liczbę komisji określa regulamin uchwalony przez Sejm.

#### Art. 19.

1. Sejm uchwała narodowe plany gospodarcze na okresy kilkuletnie.

2. Sejm uchwała corocznie budżet państwa.

#### Art. 20.

1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje Radzie Państwa, Rządowi i posłom.

2. Ustawy uchwalone przez Sejm podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

#### Art. 21.

Sejm może powołać komisję dla zbadania określonej sprawy. Uprawnienia i tryb działania komisji ustala Sejm.

#### Art. 22.

Prezes Rady Ministrów lub poszczególni ministrowie obowiązani są do udzielenia w ciągu siedmiu dni odpowiedzi na interpelację posła.

#### Art. 23.

1. Sejm jest wybierany na okres lat czterech.

2. Wybory do Sejmu zarządza Rada Państwa nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji Sejmu, wyznaczając datę wyborów na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu dwóch miesięcy po upływie kadencji Sejmu.

#### Art. 24.

1. Sejm wybiera ze swego grona na pierwszym posiedzeniu Radę Państwa w składzie: Przewodniczący Rady Państwa, czterech zastępców Przewodniczącego, Sekretarz Rady Państwa, dziewięciu członków.

2. Marszałek Sejmu i wicemarszałkowie mogą być wybrani do Rady Państwa jako zastępcy Przewodniczącego lub członkowie.

3. Po upływie kadencji Sejmu Rada Państwa działa aż do wyboru Rady Państwa przez nowoobraną Sejm.

#### Art. 25.

1. Rada Państwa:  
1) zarządza wybory do Sejmu,  
2) zwołuje sesje Sejmu,  
3) ustala powszechnie obowiązującą wykładnię ustaw,  
4) wydaje dekrety z mocą ustawy,  
5) mianuje i odwołuje pełnomocnych przedstawicieli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w innych państwach,  
6) przyjmuje listy uwierzytelniające i odwołujące akredytowanych przy Radzie Państwa przedstawicieli dyplomatycznych innych państw,  
7) ratyfikuje i wypowiada umowy międzynarodowe,  
8) obsadza stanowiska cywilne i wojskowe, przewidziane ustawami,  
9) nadaje order, odznaczenia i tytuły honorowe,  
10) stosuje prawo łaski,  
11) wykonuje inne funkcje, przewidziane dla Rady Państwa w Konstytucji lub przekazane jej przez ustawy.  
2. Rada Państwa podlega w całej swojej działalności Sejmowi.  
3. Rada Państwa działa na zasadzie kolegalności.  
4. Radę Państwa reprezentuje Przewodniczący lub jego zastępca.

#### Art. 26.

1. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa wydaje dekrety z mocą ustawy. Rada Państwa przedstawia dekrety Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

2. Dekrety wydane przez Radę Państwa podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie dekretu w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

#### Art. 27.

Rada Państwa sprawuje zwierzchni nadzór nad radami narodowymi. Szczegółowe uprawnienia Rady Państwa w tej dziedzinie określa ustawa.

#### Art. 28.

1. Postanowienie o stanie wojny może być powzięte jedynie w razie dokonania zbrojnego napadu na Polską Rzeczpospolitą Ludową albo gdy z umów międzynarodowych wynika konieczność wspólnej obrony przeciwko agresji. Postanowienie takie uchwała Sejm, a gdy Sejm nie obraduje — Rada Państwa.

2. Rada Państwa może wprowadzić stan wojenny na części lub na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jeżeli wymaga tego wzgląd na obronność lub bezpieczeństwo państwa. Z tych samych powodów Rada Państwa może ogłosić częściową lub powszechną mobilizację.

### Rozdział 4.

#### Naczelne organy administracji państwowej.

##### Art. 29.

1. Sejm powołuje i odwołuje Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Radę Ministrów lub poszczególnych jej członków.

2. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa na wniosek Prezesa Rady Ministrów powołuje i odwołuje członków Rady Ministrów. Rada Państwa przedstawia swoją uchwałę Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

##### Art. 30.

1. Rada Ministrów jest naczelnym wykonawczym i zarządzającym organem władzy państwowej.

2. Rada Ministrów odpowiada i zdaje sprawę ze swojej działalności przed Sejmem, a gdy Sejm nie obraduje — przed Radą Państwa.

##### Art. 31.

W skład Rady Ministrów wchodzi:  
Prezes Rady Ministrów jako jej przewodniczący, wiceprezesi Rady Ministrów, ministrowie, przewodniczący określonych w ustawie komisji i komitetów sprawujących funkcje naczelnich organów administracji państwowej.

##### Art. 32.

Rada Ministrów:  
1) koordynuje działalność ministerstw i innych podległych sobie organów oraz nadaje kierunek ich pracy,  
2) uchwała corocznie i przedstawia Sejmowi projekt budżetu państwa, uchwała i przedstawia Sejmowi projekt narodowego planu gospodarczego na okres kilkuletni,  
3) uchwała roczne narodowe plany gospodarcze,  
4) zapewnia wykonanie ustaw,  
5) czuwa nad wykonaniem narodowego planu gospodarczego i budżetu państwa,  
6) przedstawia Sejmowi corocznie sprawozdanie z wykonania budżetu państwa,  
7) zapewnia ochronę porządku publicznego, interesów państwa i praw obywateli,  
8) na podstawie ustaw i w celu ich wykonania wydaje rozporządzenia, podejmuje uchwały oraz czuwa nad ich wykonaniem,  
9) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami,  
10) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju i organizacji sił zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz określa corocznie kontyngent obywateli powoływanych do czynnej służby wojskowej,  
11) kieruje pracą prezydiów rad narodowych.

##### Art. 33.

1. Ministrowie kierują określonymi działami administracji państwowej. Zakres działania ministrów określa ustawa.

2. Ministrowie wydają na podstawie ustaw i w celu ich wykonania rozporządzenia i zarządzenia.

3. Rada Ministrów może uchylić rozporządzenie lub zarządzenie wydane przez ministra.



## Rozdział 5.

### Terenowe organy władzy państwowej.

#### Art. 34.

1. Organami władzy państwowej w gminach, miastach, dzielnicach większych miast, powiatach i województwach są rady narodowe.

2. Rady narodowe wybierane są przez ludność na okres lat trzech.

#### Art. 35.

Rady narodowe wyrażają wolę ludu pracującego oraz rozwijają jego inicjatywę twórczą i aktywność w celu pomnażania sił, dobrobytu i kultury narodu.

#### Art. 36.

Rady narodowe umacniają więź władzy państwowej z ludem pracującym miast i wsi, przyciągając coraz szersze rzesze ludzi pracy do udziału w rządzeniu państwem.

#### Art. 37.

Rady narodowe kierują w swoim zakresie działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną, wiążąc potrzeby terenu z zadaniami ogólnopaństwowymi.

#### Art. 38.

Rady narodowe troszczą się stale o codzienne potrzeby i interesy ludności, zwalczają wszelkie przejawy samowoli i biurokratycznego stosunku do obywatela, sprawują i rozwijają kontrolę społeczną działalności urzędów, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji.

#### Art. 39.

Rady narodowe dbają o utrzymanie porządku publicznego i czuwają nad przestrzeganiem praworządności ludowej, ochraniają własność społeczną, zabezpieczają prawa obywateli, współdziałają w umacnianiu obronności i bezpieczeństwa państwa.

#### Art. 40.

Rady narodowe wykorzystują wszelkie zasoby i możliwości terenu dla jego wszechstronnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego, dla coraz lepszego zaspokajania potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia i usług oraz dla rozbudowy instytucji i urzędów komunalnych, oświatowych, kulturalnych, sanitarnych i sportowych.

#### Art. 41.

Rady narodowe uchwalają terenowe plany gospodarcze oraz budżety terenowe.

#### Art. 42.

1. Rady narodowe obradują na sesjach.

2. Organami wykonawczymi i zarządzającymi rad narodowych są wybierane przez nie prezydium.

3. Prezydium rady narodowej podlega radzie narodowej, która je wybrała, oraz prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

#### Art. 43.

Rady narodowe powołują komisje dla poszczególnych dziedzin swojej działalności. Komisje rad narodowych utrzymują stałą i ścisłą więź z ludnością, mobilizują ją do współudziału w realizacji zadań rady, wykonują z ramienia rady kontrolę społeczną oraz współpracują z inicjatywą wobec rady i jej organów.

#### Art. 44.

1. Rada narodowa uchyla uchwałę rady niższego stopnia lub jej prezydium, jeżeli uchwała jest sprzecz-

na z prawem lub niezgodna z zasadniczą linią polityki państwa.

2. Prezydium rady narodowej może zawiesić wykonanie uchwały rady narodowej niższego stopnia i przedstawić sprawę do rozstrzygnięcia na najbliższym posiedzeniu swojej rady narodowej.

#### Art. 45.

Szczegółowy skład oraz zakres i tryb działalności rad narodowych i ich organów określa ustawa.

## Rozdział 6.

### Sąd i prokuratura.

#### Art. 46.

1. Wymiar sprawiedliwości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej sprawują: Sąd Najwyższy, sądy wojewódzkie, sądy powiatowe i sądy szczególne.

2. Ustrój, właściwość oraz postępowanie sądów określają ustawy.

#### Art. 47.

Sądy wydają wyroki w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

#### Art. 48.

Sądy stoją na straży ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ochraniają zdobycze polskiego ludu pracującego, strzegą praworządności ludowej, własności społecznej i praw obywateli, karzą przestępców.

#### Art. 49.

Rozpoznawanie i rozstrzyganie spraw w sądach odbywa się z udziałem ławników ludowych, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie.

#### Art. 50.

1. Sędziowie i ławnicy ludowi są wybierani.

2. Tryb wyboru oraz kadencję sędziów i ławników sądów wojewódzkich i powiatowych określa ustawa.

3. Tryb powoływania sędziów sądów szczególnych określa ustawa.

#### Art. 51.

1. Sąd Najwyższy jest naczelnym organem sądowym i sprawuje nadzór nad działalnością wszystkich innych sądów w zakresie orzekania.

2. Tryb wykonywania nadzoru przez Sąd Najwyższy określa ustawa.

3. Sąd Najwyższy wybiera Rada Państwa na okres lat pięciu.

#### Art. 52.

Sędziowie są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

#### Art. 53.

1. Rozpoznawanie spraw przed wszystkimi sądami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej odbywa się jawnie. Ustawa może określić wyjątki od tej zasady.

2. Oskarżonemu poręcza się prawo do obrony. Oskarżony może mieć obrońcę z wyboru lub z urzędu.

#### Art. 54.

1. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej strzeże praworządności ludowej, czuwa nad ochroną własności społecznej, zabezpiecza poszanowanie praw obywateli.

2. Prokurator Generalny czuwa w szczególności nad ściganiem przestępstw godzących w ustrój, bezpieczeństwo i niezawisłość Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Zakres i tryb działania Prokuratora Generalnego określa ustawa.

#### Art. 55.

1. Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej powołuje i odwołuje Rada Państwa.

2. Tryb powoływania i odwoływania prokuratorów podległych Prokuratorowi Generalnemu jak również zasady organizacji i postępowania organów prokuratury określa ustawa.

3. Prokurator Generalny zdaje sprawę Radzie Państwa z działalności prokuratury.

#### Art. 56.

Organy prokuratury podlegają Prokuratorowi Generalnemu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w sprawowaniu swych funkcji są niezależne od organów terenowych.

## Rozdział 7.

### Podstawowe prawa i obowiązki obywateli.

#### Art. 57.

Polska Rzeczpospolita Ludowa, utrwalając i pomnażając zdobycze ludu pracującego, umacnia i rozszerza prawa i wolności obywateli.

#### Art. 58.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do pracy, to znaczy prawo do zatrudnienia za wynagrodzeniem według ilości i jakości pracy.

2. Prawo do pracy zapewniają: społeczna własność podstawowych środków produkcji, rozwój na wsi ustroju społeczno-spółdzielczego, wolnego od wyzysku, planowy wzrost sił wytwórczych, usunięcie źródeł kryzysów ekonomicznych, likwidacja bezrobocia.

#### Art. 59.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do wypoczynku.

2. Prawo do wypoczynku zapewniają robotnikom i pracownikom umysłowym: ustawowe skrócenie czasu pracy przez urzeczywistnienie ośmiogodzinnego dnia pracy oraz krótszego czasu pracy w przypadkach przewidzianych ustawami, ustawowo określone dni wolne od pracy, coroczne płatne urlopy.

3. Organizacja wczasów, rozwój turystyki, uzdrowisk, urządzeń sportowych, domów kultury, klubów, świetlic, parków i innych urządzeń wypoczynkowych stwarzają możliwości zdrowego i kulturalnego wypoczynku dla coraz szerszych rzesz ludu pracującego miast i wsi.

#### Art. 60.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do ochrony zdrowia oraz do pomocy w razie choroby lub niezdolności do pracy.

2. Coraz szerszemu urzeczywistnianiu tego prawa służą:

1) rozwój ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników umysłowych na wypadek choroby, starości i niezdolności do pracy oraz rozbudowa różnych form pomocy społecznej,

2) rozwój organizowanej przez państwo ochrony zdrowia ludności, rozbudowa urządzeń sanitarnych i podnoszenie stanu zdrowotnego miast i wsi, stałe polepszanie warunków bezpieczeństwa, ochrony i higieny pracy, szeroka akcja zapobiegania chorobom i ich zwalczania, coraz szersze udostępnianie bezpłatnej pomocy lekarskiej, rozbudowa szpitali, sanatoriów, ambulatoriów, wiejskich ośrodków zdrowia, opieka nad inwalidami.

#### Art. 61.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do nauki.

2. Prawo do nauki zapewniają w coraz szerszym zakresie:

1) powszechne, bezpłatne i obowiązkowe szkoły podstawowe,

2) stała rozbudowa szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zawodowego oraz szkolnictwa wyższego,

3) pomoc państwa w podnoszeniu kwalifikacji obywateli zatrudnionych w zakładach przemysłowych i innych ośrodkach pracy w mieście i na wsi,

4) system stypendiów państwowych, rozbudowa burs, internatów i domów akademickich oraz innych form pomocy materialnej dla dzieci robotników, pracujących chłopów i inteligencji.



#### Art. 62.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do korzystania ze zdobyczy kultury i do twórczego udziału w rozwoju kultury narodowej.

2. Prawo to zapewniają coraz szerzej: rozwój i udostępnienie ludowi pracującemu miast i wsi bibliotek, książek, prasy, radia, kin, teatrów, muzeów i wystaw, domów kultury, klubów, świetlic, wszechstronne popieranie i pobudzanie twórczości kulturalnej mas ludowych i rozwój talentów twórczych.

#### Art. 63.

Polska Rzeczpospolita Ludowa dba o wszechstronny rozwój nauki, opartej na dorobku przodującej myśli ludzkiej i postępowej myśli polskiej — nauki w służbie narodu.

#### Art. 64.

Polska Rzeczpospolita Ludowa troszczy się o rozwój literatury i sztuki, wyrażających potrzeby i dążenia narodu, odpowiadających najlepszym postępowym tradycjom twórczości polskiej.

#### Art. 65.

Polska Rzeczpospolita Ludowa szczególną opieką otacza inteligencję twórczą — pracowników nauki, oświaty, literatury i sztuki oraz pionierów postępu technicznego, racjonalizatorów i wynalazców.

#### Art. 66.

1. Kobieta w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ma równe z mężczyzną prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

2. Gwarancję równouprawnienia kobiety stanowią:

1) równe z mężczyzną prawo do pracy i wynagrodzenia według zasady „równa płaca za równą pracę”, prawo do wypoczynku, do ubezpieczenia społecznego, do nauki, do godności i odznaczeń, do zajmowania stanowisk publicznych,

2) opieka nad matką i dzieckiem, ochrona kobiety ciężarnej, płatny urlop w okresie przed porodem i po porodzie, rozbudowa sieci zakładów położniczych, żłobków i przedszkoli, rozwój sieci zakładów usługowych i żywienia zbiorowego.

#### Art. 67.

1. Małżeństwo i rodzina znajdują się pod opieką i ochroną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Rodziny o licznych potomstwie państwo otacza szczególną troską.

2. Urodzenie poza małżeństwem nie uszczupla praw dziecka.

#### Art. 68.

Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza szczególnie troskliwą opieką wychowanie młodzieży i zapewnia jej najszerze możliwości rozwoju.

#### Art. 69.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niezależnie od narodowości, rasy i wyznania mają równe prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Naruszenie tej zasady przez jakiegokolwiek bezpośrednio lub pośrednio uprzywilejowanie albo ograniczenie w prawach ze względu na narodowość, rasę czy wyznanie podlega karze.

2. Szerzenie nienawiści lub pogardy, wywoływanie waśni albo poniżanie człowieka ze względu na różnice narodowości, rasy czy wyznania, jest zakazane.

#### Art. 70.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność sumienia i wyznania. Kościoł i inne związki wyznaniowe mogą swobodnie wypełniać swoje funkcje religijne. Nie wolno zmuszać obywateli do niebrania udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych. Nie wolno też nikogo zmuszać do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych.

2. Kościół jest oddzielony od państwa. Zasady stosunku państwa do kościoła oraz sytuację prawną i majątkową związków wyznaniowych określają ustawy.

3. Nadużywanie wolności sumienia i wyznania dla celów godzących w interesy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest karane.

#### Art. 71.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji.

2. Urzeczywistnieniu tej wolności służy oddanie do użytku ludu pracującego i jego organizacji drukarni, zasobów papieru, gmachów publicznych i sal, środków łączności, radia oraz innych niezbędnych środków materialnych.

#### Art. 72.

1. W celu rozwoju aktywności politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej ludu pracującego miast i wsi Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom prawo zrzeszania się.

2. Organizacje polityczne, związki zawodowe, zrzeszenia pracujących chłopów, zrzeszenia spółdzielcze, organizacje młodzieżowe, kobiece, sportowe i obronne, stowarzyszenia kulturalne, techniczne i naukowe, jak również inne organizacje społeczne ludu pracującego — skupiają obywateli dla czynnego udziału w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym.

3. Tworzenie zrzeszeń i udział w zrzeszeniach, których cel lub działalność godzą w ustrój polityczny i społeczny albo w porządek prawny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jest zakazane.

#### Art. 73.

1. Obywatele mają prawo zwracania się do wszystkich organów państwa ze skargami i zażaleniami.

2. Skargi i zażalenia obywateli powinny być rozpatrywane i załatwiane szybko i sprawiedliwie. Winni przewlekani albo przejawiający bezduszny i biurokratyczny stosunek do skarg i zażaleń obywateli pociągani będą do odpowiedzialności.

#### Art. 74.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom nietykalność osobistą. Pozbawienie obywatela wolności może nastąpić tylko w przypadkach, określonych ustawą. Zatrzymany powinien być zwolniony, jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie doręczono mu postanowienia sądu lub prokuratora o aresztowaniu.

2. Ustawa ochrania nienaruszalność mieszkań i tajemnicę korespondencji. Przeprowadzenie rewizji domowej dopuszczalne jest jedynie w przypadkach, określonych ustawą.

3. Przepadek mienia może nastąpić jedynie w przypadkach przewidzianych ustawą, na podstawie prawomocnego orzeczenia.

#### Art. 75.

Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela azylu obywatelom państw obcych, prześladowanym za obronę interesów mas pracujących, walkę o postęp społeczny, działalność w obronie pokoju, walkę narodowo-wyzwoleńczą lub działalność naukową.

#### Art. 76.

Obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest obowiązany przestrzegać przepisów Konstytucji i ustaw oraz socjalistycznej dyscypliny pracy, szanować zasady współżycia społecznego, wypełniać sumiennie obowiązki wobec państwa.

#### Art. 77.

1. Każdy obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obowiązany jest strzec własności społecznej i umacniać ją jako niewzruszoną podstawę rozwoju państwa, źródło bogactwa i siły Ojczyzny.

2. Osoby, które dopuszczają się sabotażu, dywersji, szkodnictwa lub innych zamachów na własność społeczną, karane są z całą surowością prawa.

#### Art. 78.

1. Obrona Ojczyzny jest najświętszym obowiązkiem każdego obywatela.

2. Służba wojskowa jest zaszczytnym obowiązkiem patriotycznym obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

#### Art. 79.

1. Czujność wobec wrogów narodu oraz pilne strzeżenie tajemnicy państwowej jest obowiązkiem każdego obywatela Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Zdrada Ojczyzny: szpiegostwo, osłabianie sił zbrojnych, przejście na stronę wroga — karana jest z całą surowością prawa jako najcięższa zbrodnia.

## Rozdział 8.

### Zasady prawa wyborczego.

#### Art. 80.

Wybory do Sejmu oraz do rad narodowych są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

#### Art. 81.

Prawo wybierania ma każdy obywatel, który ukończył lat 18, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

#### Art. 82.

Każdy obywatel może być wybrany do rady narodowej po ukończeniu lat 18, do Sejmu zaś — po ukończeniu lat 21.

#### Art. 83.

Kobiety mają wszystkie prawa wyborcze na równi z mężczyznami.

#### Art. 84.

Wojskowi mają wszystkie prawa wyborcze na równi z osobami cywilnymi.

#### Art. 85.

Prawa wyborcze nie przysługują osobom chorym umysłowo oraz osobom, które orzeczeniem sądowym zostały pozbawione praw publicznych.

#### Art. 86.

Kandydatów na posłów i członków rad narodowych zgłaszają organizacje polityczne i społeczne, zrzeszające obywateli w miastach i wsiach.

#### Art. 87.

Posł i członek rady narodowej powinni zdawać sprawę wyborcom ze swojej pracy i z działalności organu, do którego zostali wybrani.

#### Art. 88.

Sposób zgłaszania kandydatur i przeprowadzania wyborów oraz tryb odwoływania posłów i członków rad narodowych określa ustawa.

## Rozdział 9.

### Godło, barwy i stolica Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

#### Art. 89.

1. Godłem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wizerunek orła białego w czerwonym polu.

2. Barwami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są kolory biały i czerwony.

3. Szczegóły określa ustawa.

#### Art. 90.

Stolicą Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest miasto bohaterskich tradycji Narodu Polskiego — Warszawa.

## Rozdział 10.

### Zmiana Konstytucji.

#### Art. 91.

Zmiana Konstytucji może nastąpić tylko w drodze ustawy, uchwalonej przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej większością co najmniej dwu trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.



# Wielka manifestacja na Placu Zwycięstwa Młodzież przyszłością narodu

Ile tu było tysięcy — trudno powiedzieć. Plac Zwycięstwa po brzości wypełniały delegacje łódzkich zakładów pracy: fabryk, biur, instytucji. Tu i owdzie stały grupki młodzieży w regionalnych strojach — to delegacje przybyłe ze wsi, by wespół z robotnikami bawić się i radować w dniu podwójnego przecięcia święta: 8 rocznicy PKWN i I Złotu Młodych Przdowników — Budowniczych Polski Ludowej.

Piosenki ludowe mieszały się tu z piosenką o Mariensztacie, smętne kujawiaki z najmłodszą chyba piosenką „Na Złot!” Wesóło upływały minuty oczekiwania na rozpoczęcie manifestacji.

Nad barwnym tłumem wznosiły się transparenty, powiewały szturmówki. Czerwień i biel jaskrawo odcinała od zieleni drzew, od zielonych koszul ZMP.

Kiedy na placu rozległy się pierwsze słowa mówcy — ucichło. Na trybunie stał wiceprzewodniczący Zarządu Łódzkiego ZMP Zdzisław Niwola.

Mówił o wielkim Czynie Złotowym młodzieży łódzkiej, o 34 tysiącach młodych robotników i robotnic, współzawodniczących ze sobą, o nowych brygadach produkcyjnych, powstałych dla uczczenia Złotu, o nowych trójkach tkackich, czwórkach przędzalniczych.

Raz po raz rozlegały się gromkie okrzyki na cześć Prezydenta Bieruta, na cześć Generalissimusa Stalina.

Stalin! Bie-rut! Po-kój! — te trzy słowa rozlegały się szerokim echem po placu.

Mówca podkreślał nasze osiągnięcia, wskazując na wspaniałe perspektywy dalszego rozwoju jakie daje nam Konstytucja.

Punktualnie o 10 rozpoczęła się transmisja przebiegu uroczystości w Stolicy. Z głęboką uwagą zebrani wysłuchali słów Prezydenta Bieruta, przemawiającego do młodzieży. Gdy z głośnika płynęły słowa ślubowania, składanego przez młodych przodowników, tysiące chłopców i dziewcząt powtarzały je w myśl. To ślubowali przecięcie ich delegacji, przez nich wybrani, w imieniu ich wszystkich.

I znów plac się rozspiewał. Tym razem występował chór Polskiego Radia. Potem zagrała muzyka. Orkiestra Polskiego Radia i orkiestra Związku Zawodowego Kolejarzy koncertowały na przemian.

Przed godziną 11 z placu wyruszył pochód. I tu, wzdłuż trasy wiodącej przez ul. Piotrkowską raz po raz rozlegały się okrzyki na cześć Pokoju, ukochanego Prezydenta Bieruta, woda mas pracujących całego świata — Stalina, na cześć Polski Ludowej...

U dołu: Grupa dziewcząt z Mąkowie w pow. łowickim bawiła się wraz z innymi.



# Wesoło i beztrzesko bawiła się cała ŁÓDŹ na festynie w Parku Ludowym Dzień uchwalenia Konstytucji — dniem wielkiej radości

Wielkie, radosne święto — rocznica ogłoszenia Manifestu PKWN. W dniu tym dorocznym zwyczajem odbywa się w Parku Ludowym na Zdrowiu wielki festyn, który ściga tysięczne rzesze łodzian, pragnących uczcić radośnie pamięć historycznego w naszych dziejach dnia.

Od południa już tramwaje pełne roześmianych twarzy. Ulicami prze-

ciągają odświętnie wystrojone tłumy. Młodzież wędruje grupkami z piosenką na ustach, starsi stateczniej, z rodzinami — wszyscy idą w kierunku na Zdrowie!

— Władek, zabratę aparat fotograficzny? \* \* \*

Godzina 15.10. Na placu nr 7 tak tłoczno, że nawet ci, którzy do tej pory rozłożywszy się, spokojnie opalali się w promieniach lipcowego słońca, musieli wstać, by zwolnić miejsce dla wciąż napływających ze wszystkich kierunków widzów. Na razie z głośników płyną tony piosenek. Za chwilę jednak na estradzie wystąpią soliści Polskiego Radia i popularni aktorzy scen łódzkich.

Właśnie rozlega się zapowiedź pierwszego numeru:

— Wiersz Jana Brzechwy pt. „Pokój” recytować będzie aktorka Teatru Wojska Polskiego, Krystyna Królikiewicz.

Rozbawiony, roześmiany tłum na chwilę milknie. Słuchają... A gdy z estrady padają ostatnie słowa wiersza:

„Plan wykonamy,  
Pokój zwycięży!”

Ze wszystkich stron rozlegają się gorące brawa. Bo przecież każdy z obecnych na festynie tak właśnie myśli, jest o tym przekonany.

Grupa młodych dziewcząt w regionalnych strojach rysuje się malowniczo na tle zieleni. Przyjechały dziś ze wsi, z Mąkowie w powiecie łowickim. Były na wielkiej manifestacji na Pl. Zwycięstwa, przeszły z radosnym pochodem wzdłuż Piotrkowskiej, teraz razem z łódzkimi przadkami i murarzami, ze studentami i inżynierami bawią się na festynie.

— Jak ładnie śpiewają... — mówi w zamysleniu jedna z nich. Bo aktorzy Jalski, Kwaskowski, Karewicz i Przybył sprawili publiczności prawdziwą niespodziankę, utworzywszy kwartet pod nazwą „4 tony”. Śpiewali naprawdę ładnie. A najbardziej podobała się naszym dziewczętom z Mąkowie wiązanka melodii filmowych Dunajewskiego. Te piosenki-radzieckie, tak melodyjne, tak łatwo wpadające w ucho — śpiewają nie tylko mieszkańcy miast, lecz również i wiosek.

A teraz coś dla robotników łódzkich. Specjalny komunikat:

„Potok młodzieżowy nr 9 z zakładu im. E. Plater utworzony w styczniu br. po przełamaniu początkowych trudności osiąga obecnie 120 proc. normy — ogłasza spiker. — W zakładach im. Niedzielskiego zobowiązania lipcowe dały dodatkową produkcję wartości 1.230 tys. zł.” — każde osiągnięcie nagradzane jest okłaskami. Są one dowodem uznania i podziękowania. To wszystko przecież dla wspólnej sprawy, dla tego, by Polska z każdym dniem stawała się silniejsza.

Przechodzimy obok boiska sportowego. Tu najwięcej młodzieży. Chłopcy czekają na mecz. Przed chwilą spiker zapowiedział, że tu właśnie o 15.45 rozpocznie się mecz finałowy o mistrzostwo trampkarzy. Puchar zwycięzcom wręczy przewodniczący ORZZ Sumerowski.

Te dzieci, które były już w ogrodzie zoologicznym od razu poznały, że lew jest niegroźny, bo dużo

mniejszy od takiego prawdziwego i tak pocieszenie się porusza — zupełnie jak kukielka. Ale kiedy zaryczał, to prawie, że ciarki przechodziły. Potężnie, donośnie — może nawet groźniej niż prawdziwy. Tysiące młodych widzów z zapartym tchem śledziło rozgrywkę się na scenie dramat: „Sambo i lew”. Ale obiektywnie trzeba też stwierdzić, że niektórzy z widzów nie wytrzymali do końca i usnęli. Zdarzało się to oczywiście tylko tym młodszym w wieku do 20 albo i 24... miesięcy. Za to tatusie i mamusie obserwowali przedstawienie z nie mniejszym zainteresowaniem niż swoje pociechy.

Bogato wyposażony w wydawnictwa dziecięce był kiosk „Domu Książki”. Rodzice grali na loterii książkowej, a nagrody dostawały dzieci. Starsze zresztą grały same. A komu szczęście nie dopisało i nie wygrał tego, co chciałby mieć, mógł sobie kupić ją za niewielką sumę, bo książki były naprawdę tanie.

Po przedstawieniu zabawa, a po zabawie występy artystyczne. Później znów zabawa i teatr kukielkowy i zabawa, i tak do wieczora. — Żeby to nie trzeba było dzisiaj iść spać — wzdychały rozbawione dzieci.

— Czyż może być większa przyjemność w pogodny, słoneczny dzień od przejażdżki kajakiem? — dowodził jakiś młodzieniec w sportowej koszulce, kierując się z całym towarzystwem w stronę wypływalni łodzi.

Oczywiście na taki argument nie ma odpowiedzi. Słońce i woda... Nic więc dziwnego, że przed kasą witała się długa kolejka kandydatów na „żeglarzy”. Przy dźwiękach muzyki bujały się na wodzie różnokolorowe kajaki i łódki. Mieniała się kolorami tarczy rozpryskiwana wioślami woda.

Muzyka, śpiew, taniec. Nie to jednak wywoływało radosny nastrój. Świadomość dobrze spełnionego obowiązku, atmosfera spokoju i radości z dotychczasowych osiągnięć, których utrwaleniem stała się Konstytucja, to wszystko sprawiło, iż łodzianie bawili się wczoraj beztrzesko i wesoło.

## W Łowiczu powstaje muzeum zabytków regionalnych

W powiecie łowickim od dłuższego już czasu prowadzone były prace nad wydobyciem z ukrycia i zapomnienia istniejących tam licznych zabytków kultury, sięgających w wielu wypadkach okresów bardzo odległych.

Obecnie, uwieńczeniem tych prac jest stworzenie w Łowiczu Muzeum Regionalnego. Otwarcie nowego Muzeum nastąpiło w dniu 22 lipca. (b)

## Igły do strzykawk i termofory w sklepach „Centrosprzetu”

W ostatnich dniach „Centrosprzet” w Łodzi otrzymał nowy transport artykułów leczniczych.

Wkrótce więc ukaza się w sklepach tak poszukiwane termofory, kregi gumowe, odciągacze pokarmowe oraz igły do strzykawk medycznych. (z)

## Po spacerze w lesie — obiad w nowej gospodzie w Kolumnie

Długo czekali, ale wreszcie doczekali się naprawdę przyjemnego lokalu. Nowootwarta gospoda w Kolumnie jest ładnie urządzone, zradiofonizowana, posiada taras, na którym z apetytem można spożyć obiad. Również kuchnia jest wyposażona w nowoczesne urządzenia.

Gospoda ta wybawi z kłopotu nie jednego samotnego mieszkańca Kolumny, a przede wszystkim letników i wycieczkowiczów, którzy tak chętnie odwiedzają tę miejscowość. W gospodzie otrzymają oni smaczne i zdrowe posiłki po stosunkowo niskich cenach.

## Wymijając ostatniego papierosa — pomyśl o tym

Wymijemy z pudełka ostatniego papierosa i... co? — Oczywiście, pudełko wyrzucamy do kosza.

Zdawałoby się — rzecz najzupełniej zrozumiała. Zwyczajna. A jednak właściwie nie powinniśmy tak czynić. Bo pudełko to też makulatura, z której można robić nowe pudełka.

Każdy przeciętny palacz, kupujący dziennie jedno tylko pudełko papierosów, w ciągu roku wyrzuca 365 pudełek. A teraz pomóżmy to przez ilość palących — otrzymamy miliony.

Dlatego — zwróć zużyte pudełko w punkcie sprzedaży wyrobów tytoniowych.

## Reportaż złotowy

### W miasteczku na Agrykoli

U wejścia, z harcerskim pozdrowieniem, zatrzymuje nas warta. 12-letnia druha służbowa sprawdza dokładnie przepustkę.

— W porządku — mówi z powagą — proszę wejść.

W parku przy Agrykoli niepodzielnie panują najmłodszy uczestnicy Złotu — harcerze. Wśród zieleni drzew i kwiatów stoją namioty. Ponieważ słońce silnie przygrzewa, odsłonięto ich boki. Wewnątrz namiotów widać równo i starannie zasłane białą pościelą łóżka. W każdym namiocie jest ich dziesięć. Z każdego zakątka miasteczka słychać wesoły śmiech i piosenki rozradowanych i szczęśliwych dzieci.

— Żyje się tutaj wspaniale — mówi z przejęciem Rysiek Werner z I szkoły TPD w Łodzi.

— Otrzymał on na świadectwie z siódmej klasy oceny bardzo dobre, jest więc w swej klasie przodownikiem nauki. Za to koledzy wybrali go delegatem na Złot.

— Mamy — ciągnie dalej druha Rysiek — bardzo dużo ciekawych imprez artystycznych i różnych rozrywek i zawodów sportowych. Szkoda tylko, że tak szybko przemija czas na Złocie.

Rysiek zza bluzy harcerskiej wymija złoty pamiętnik złotowy.

— Patrzcie. — Pokazuje z dumą —

ile mam już w nim pamiątkowych podpisów. Szybko przerzuca kartki. Obok pozdrowień od harcerzy polskich widnieją słowa w języku koreańskim, francuskim i innych.

— Ja tu notuję sobie przebieg całego życia w miasteczku, wtrąca do rozmowy przodownica nauki z XII szkoły TPD w Łodzi Nita Krauze. Gdy przyjadę do Łodzi, opowiem kolegom i koleżankom dużo ciekawych rzeczy o Złocie...

Nagle w miasteczku rozlegają się dźwięki fanfar i werbli — wezwanie na zbiórke. Ruch staje się jeszcze większy niż zwykle. Migają wśród drzew i namiotów czerwone, białe, niebieskie, granatowe i błękitne czapeczki. Szybko formują się szeregi. Łódzcy harcerze noszą czerwone czapeczki, no i oczywiście przypięte do zielonych mundurów herby.

— Uwaga, druhowie! Baczność! Krokiem marsz — pada komenda.

Barwne grupy najmłodszych uczestników Złotu ruszają główną aleją. Po obu jej stronach wznoszą się maszty z flagami, latarnie z lampionami, olbrzymie plansze, obrazujące radość i szczęśliwe życie dzieci w Polsce Ludowej. Kolumny skręcają na plac zbiórki, gdzie nad piękną dekoracją dominują dwa portrety — Józefa Stalina i Prezydenta Bieruta (r)



KAPITAN MOOPS: — Jak tam te ptaszki?  
MARYNARZ: — Niedobrze. Od wczoraj nie chcą jeść. Co im się przynosi, wyrzucają. Mnie o mało nie zabili pudełkiem po końskich konserwach...



KAPITAN MOOPS: — Niedobrze. Jeszcze premia może mi przepaść, jeżeli te łachudry zakutują po drodze. Dawać ich tu i doktor!  
MARYNARZ: — Rozkaz, panie kapitanie!



KAPITAN MOOPS: — Ale ten wysoki schudł. Słowo daję, jeszcze mnie przez niego przed sąd postawią. Dlaczego nie jesz, tyko?  
WICEK: — Mam was w nosie! My chcemy wrócić do kraju!



KAPITAN: — No, jak tam z piłkami tego wysokiego draba?  
DOKTOR: — Niedobrze. Chyba niedługo pociągnie...  
WACEK: — Wsadź tę rurę jeszcze głębiej w wentylator!  
(Dalszy ciąg jutro)



## Pierwsze zwycięstwo polskich koszykarek w Chinach Ludowych

Polskie zespoły koszykówki, przebywające na tournée w Chińskiej Republice Ludowej, rozegrały we wtorek, 22 bm., pierwsze towarzyskie spotkania w Pekinie z akademickimi zespołami chińskimi.

W meczu drużyn żeńskich Polki pokonały drużynę chińską 51:31 (24:11). Mecz drużyn męskich został w 10 min. gry przerwany z powodu ulewnej deszczu, przy stanie 14:10 dla koszykarzy chińskich.

## ZSRR — JUGOSŁAWIA

### 1:3 (1:2)

W rozegranym powtórnie meczu piłkarskim ZSRR — Jugosławia zwyciężyli Jugosłowianie w stosunku 3:1 (2:1).



CZWARTEK, 24 LIPCA

14.15 Utwory na obój. 14.30 Muzyka operetkowa i filmowa. 15.10 „Opowieści sportowe”. 15.30 Dla świetlic dziecięcych — aud. słowno-muz. pt. „Tańczymy i śpiewamy na wczasach”. 16.00 Utwory fortepianowe kompoz. polskich. 16.20 Program lokalny. 17.40 O książce Kaz. Krośniewskiego pt. „Piątka z ulicy Barskiej”. 18.00 „Kołysanki muzyczne”. 18.20 „Dla każdego coś miłego”. 19.30 Muzyka i aktualności. 20.00 Aud. słowno-muzyczne z cyklu „Instrumenty muzyczne”. 20.20 Muzyka polska. 21.30 Dawna czeska muzyka kameralna. 22.00 Reportaż z Olimp. w Helsinkach. 22.30 Muzyka symfoniczna.

## Nocne dyżury aptek

Dzisiejszej nocy dyżurują w Łodzi apteki: Piotrkowska 165, Narutowicza 6, Rzgowska 147, Wieńkowskiego 21, Karłowicza 48, Przybyszewskiego 41, Limanowskiego 80 i Al. Kościuszki 48.

Dyżur położniczo-ginekologiczny: dziś cała doba dyżuruje szpital im. M. Curie-Skłodowskiej, ul. Curie-Skłodowskiej 15.

## TEATRY

Nowy — Opera Śląska — „Dama Pikowa” — 19  
Wojska Polskiego — „Grzech” — 19  
Letni — „Objeżdżalnia społeczna” — 19.30  
Mały — „Zielony gil” — 19.30

## KINA

BAJKA — Na arenie — 16, 18, 20  
BAŁTYK — Wilcze doły — 16.30, 18.45, 20.30  
GDYNIA — Program naukowo-oświatowy — 17, 18, 19. Dziewczyna ze Słowacji — 20  
1 MAJA — Wesole kumoszki z Windsoru — 15.30, 17.30, 19.30  
MŁODA GWARDIA — Dzieci kapitana Granta — 16, 18, 20  
MIZA — Pani Dery — 16, 18, 20  
POLONIA — Sekretarz Rejkomu — 16.30, 18.30, 20.30  
PRZEDWIOSNIE — Dziewczyna o białych włosach — 16, 18, 20  
REKORD — nieczynny z powodu remontu ROMA — Ulica Graniczna — 15.30, 18, 20  
SOJUSZ — Ślub z przeszłości — 17, 19  
STYLLOWY — Nędzniczy, I ser. — 18, 20  
SWIT — Dni i noce — 16, 18, 20  
TATRY — Pieśń tajgi — 16, 18, 20  
WISLA — Małżeństwo aktorki — 15.45, 18, 20.15  
WŁÓKNIARZ — Pod niebem Sycylii — 16.30, 18.30, 20.30  
WOLNOŚĆ — Akcja B — 16.30, 18.30, 20.30  
ZACHĘTA — Nieczynne z powodu remontu.



# Zwróćmy na nich uwagę...

## WIOSLARSTWO

Piękny sukces odniósł Teodor Kocerka, który zakwalifikował się do finału jedynek, wygrywając swój repasaż z doskonałym Amerykaninem Kelly. Polak wyprzedził Kellygo o ułamki sekundy, tak, że kolejność na mecie rozstrzygnęło dopiero zdjęcie fotograficzne. W finale przeciwnikami Kocerki będą: Tiu kałow (ZSRR), Fox (Anglia), Wood (Australia) i Stephen (Afryka Płd.).

Polska dwójka ze sternikiem nie weszła do finału, zajmując w repasażu drugie miejsce o niecałe 3 sek. za Danią.

W czwórkach bez sternika Polska zajęła I miejsce — 6:43,0 przed Saurą i Austrią. Tak więc polska czwórka bez sternika wywalczyła sobie udział w finale, w którym spotka się z Anglią, Finlandią, Francją i Jugosławią.

## LEKKOATLETYKA

Na 5.000 m odbyły się trzy półfinały, z których do finału kwalifikowało się po 5 zawodników. W II półfinale odpadł Graj, który zajął 7 miejsce z czasem 14:30,0.

Jest to najlepszy powojenny wynik w Polsce. Należy podkreślić, że w historii lekkoatletyki polskiej czas lepszy od wyniku Graja na tym dystansie uzyskał jedynie Kucosiński. Dziesięciu zawodników w tym przedbiegu przebiegło 5.000 m poniżej 15 min. Graj pokonał takich rutynowanych przeciwników jak: Szweda Karlsona, Amerykanina Sante'a, Turka Cosgula i Jugosłowianina Ceraja.

W eliminacji na 200 m odbyło się 18 przedbiegów, z których do międzybiegów kwalifikowało się po dwóch zawodników. Mach, Stawczyk i Budziński zakwalifikowali się do międzybiegów, gdzie jednak odpadli.

## Prasa fińska o polskim gimnastyku

Młody gimnastyk polski, Jokiel, zdobywając dla barw polskich pierwszy medal w XV Igrzyskach, sprawił wielką niespodziankę. Prasa fińska szeroko komentując sukces młodego Polaka, podkreśla, że jest on wielkim talentem, z którego może wyrosnąć zawodnik dużej klasy.

Polak prowadził w ćwiczeniach wolnych już po ćwiczeniach obowiązkowych, mając jednakową ilość punktów 9,55 z Japończykiem Uesako. Swe ćwiczenia parterowe w układzie własnym wykonał on jeszcze lepiej i jedynie brak rutyny w wielkich zawodach uniemożliwił mu zdobycie tytułu mistrza olimpijskiego. Polak skupił całą uwagę na bezbłędnym wykonaniu ćwiczenia i w efekcie przekroczył o kilka sekund przepisowy czas, za co obniżono mu notę.

## (Telefonom z Helsinek)

### GINNASTYKA

We wtorek w godzinach rannych rozpoczął się turniej gimnastyczny w konkurencji kobiecej. Drużyna polska znajduje się w pierwszej grupie, mając za przeciwników Węgry i Szwecję. Zespół polski walczy w składzie osłabionym, gdyż Reindlowa zachorowała na zapalenie okostnej i nie startuje w turnieju.

Po ćwiczeniach obowiązkowych (równoważnia, poręcz, skok przez konia i ćwiczenia wolne) prowadzą Węgry przed Szwecją i Polską. W klasyfikacji indywidualnej na czele znajduje się sześć Węgerek.

Drużynowe wyniki po czwórboju w ćwiczeniach obowiązkowych: 1) Węgry — 223,10, 2) Szwecja — 212,68, 3) Polska — 209,32 pkt.

## Nowe rekordy olimpijskie

We wtorek padły następujące nowe rekordy olimpijskie:  
5.000 m — Schade (N. zach.) — 14:15,4  
tyczka — Richards (USA) — 4,55  
dysk — Iness (USA) — 55,03.

## Pełny sukces gimnastyków ZSRR w turnieju olimpijskim

Olimpijski turniej gimnastyczny w konkurencji mężczyzn wykazał w całej pełni wspaniałą klasę zawodników Związku Radzieckiego, którzy zwyciężyli na dwóch frontach: w konkurencji drużynowej i indywidualnej.

W konkurencji drużynowej ZSRR zajął zdecydowanie pierwsze miejsce przed Szwajcarią i Finlandią.

W klasyfikacji indywidualnej (w 12-boju gimnastycznym) ZSRR zdobył złoty medal, a w pierwszej dziesiątce zawodników znalazło się aż 6 reprezentantów radzieckich.

W konkurencji drużynowej Polska zajęła tu 13 miejsce — 527,90 pkt.

## Trampkarze Ogniwa — mistrzem Łodzi

Rozgrywany od kilkunastu dni turniej trampkarzy i „dzikich” drużyn o mistrzostwo Łodzi, dobiegł końca. W decydującym meczu, odbytym w ramach imprez złotych, spotkały się zespoły Ogniwa MPK I i Unii.

Tytuł mistrza Łodzi zdobyła drużyna Ogniwa, zwyciężając po dogrywce 2:1 (1:1, 1:0). Jako nagrodę wręczono jej puchar przechodni LKKF.

## HOKEJ NA TRAWIE

Polska, która bierze udział w turnieju hokeja na trawie, w rozgrywkach od 5 miejsca w dół, rozegrała mecz z Belgią. Spotkanie zakończyło się niesusznym zwycięstwem Belgii 4:3. W normalnym czasie mecz zakończył się wynikiem 2:2, w pierwszej dogrywce 2 x 5 min. Belgowie i Polacy zdobyli po 1 bramce (w tym przeciwnicy nasi jedną bramkę nieprawidłowo). Decydująca bramka dla Belgów padła dopiero w 7 dogrywce.

Polska utraciła pewne zwycięstwo wskutek błędnego orzeczenia sędziego Colishawa (Ang.), który sędziował nasz poprzedni mecz z Niemcami zach. Sędzia ten uznał bramkę strzeloną przez Belgów po gwizdku. Polska założyła protest i kiedy nasi przedstawiciele zjawili się z oficjalnym protestem przeciwko wynikowi meczu, już była decyzja jego powtórzenia.

Polska rozegrała drugi mecz z Belgią, zwyciężając 1:0 (0:0). Decydująca bramka padła na 3 min. przed końcem spotkania. Piłkę dostał prawy łącznik M. Małkowiak, który podbiegłszy do linii bramkowej, podał ją do tyłu J. Flinikowi. Flinik strzelił silnie w dolny róg z odległości 5 m.

Drużyna nasza grała bardzo ambitnie. W środę Polska spotka się ze Szwajcarią. W wypadku zwycięstwa, będziemy grali o 5 miejsce ze zwycięzcą meczu Austria — Niemcy zach.

B. Kar.

## Pracownicy poszukiwani

Szwaccki do szycia taśmowego na maszynie „Singer” i krawcowe do szycia bielizny męskiej zatrudni natychmiast Spółdzielnia Pracy Konfekcyjnej „Tempo”, Łódź, ul. Wieńkowskiego 22. Zgłoszenia osobiste przyjmuje sekcja kadr. 1796

10 pracowników fizycznych zatrudni natychmiast Spółdzielnia Zakłady Chemiczne „Oleina” w Łodzi. Zgłoszenia — ulica Sarnia 3 u referenta personalnego. 1830-K

Majstrów na krosna angielskie rekwizytory zatrudni natychmiast Zakłady Przemysłu Wełniano-Im. W Łukaszewskiego, Łódź, ul. M. Nowotki 83-85. Zgłoszenia osobiste przyjmuje dział personalny, ul. M. Nowotki 77. 1895-K

W dniu 20 lipca zmarł nagle przeżywszy lat 66

ś. † p.

## Franciszek Żywotek

Wyprowadzenie zwłok nastąpi w dniu 23. VII. 1952 r. o godz. 16.30 z cmentarza ś.w. Franciszka, o czym zawiadomienia pogrążona w smutku

RODZINA

ROBERT · MARTIN



145)

Teraz z drżeniem serca zbliżał się do Wonnami, gdzie spodziewał się otrzymać jakieś informacje o rodzinnej wsi. Szedł dalej i z prawdziwą radością spostrzegł unoszący się z kominów dym. Wonnami żyło. Barbarzyńska wściekłość najeźdźców nie dotknęła jeszcze tej miejscowości. Ale jakież ogrom zniszczenia widział po drodze! W kilku wsiach napotkał nieliczne, pozostawione przy życiu mieszkańcy, którzy próbowali sklecić na gruzach swych domostw jakieś prowizoryczne schronienie, lecz większość mijanych osad i miasteczek była pusta i wymarła.

Po zejściu do doliny doszedł wkrótce do wielkiej kopalni, gdzie zobaczył szyby, niskie budynki dyrekcyjne, stołówkę i magazyny. Pamiętał tę kopalnię w pełnym ruchu. Teraz pusto tu było i cicho.

Droga do osady skręcała pod kątem ostrym w pobliżu bramy, przez którą wchodziło się na teren kopalni. Teraz Kim szedł pomiędzy ogromnymi hałdami. Szyby kolejki odcinały się od bieli śniegu, ale nigdzie nie było widać ani jednego wagonika.

— Do Wonnami jest jeszcze około pięciu kilometrów — myślał Kim — ta opuszczona kopalnia będzie dobrym miejscem dla ukrycia dokumentów.

Dwukrotnie już chował dokumenty przed wejściem do miejscowości, stanowiących etapy jego podróży, zgodnie ze spisem, który otrzymał w Phenianie. Gdyby się dostał w ręce południowców, lub Amerykanów, na pewno poddano by go rewizji. Przygoda, która spotkała go w drodze do Phenianu, gdy został zaarrestowa-

ny przez partyzantów, nauczyła go przeczności.

Minał plac i skierował się do budynku, w którym, jak wywnioskował z napisów, znajdował się magazyn narzędzi. Wejście stało otworem, a wewnątrz było zupełnie pusto. Zajrzał do innych budynków i stwierdził to samo. Wszystko wywieziono. Wrócił do magazynu i nożem wydłubał z posadzki jedną z tafli kamiennych, po czym złożywszy w otworze brezentową torbę z dokumentami, umocował płytę na nowo.

Opuścił teren kopalni i poszedł w kierunku osady. Po godzinie marszu napotkał stojącą na skraju wsi świątynię. Wewnątrz świątyni jakiś staruszek palił na ołtarzu kadzidła. Stał nieruchomo, obserwując unoszący się pod sufit niebieskawy dym. Kim stanął przy wejściu i milcząc czekał, aż starzec skończy swój obrzęd. Po chwili odezwał się:

— Dzień dobry, dziaduniu, mam nadzieję, że bogowie są ci przychylni.

Starzec obejrzał się na dźwięk głosu, obrzucił Kima badawczym spojrzeniem, wreszcie rzekł drżącym głosem:

— Jak możesz tak mówić? Czyż nie widzisz, że kadzidło zgasło i laseczka nie wypaliła się do końca? To zły znak!

Kim wcale tego nie zauważył.

— Skąd idziesz? — zapytał staruszek.

— Nigdy cię tu jeszcze nie widziałem.

— Przed wielu laty pracowałem w tu-tejszej kopalni. Znam dozorcę, nazywa się Li Dzum. Jak się on miewa? — zapytał Kim.

Li Dzum, dozorca kopalni, był przewodniczącym komitetu ludowego osady. Właśnie jego adres otrzymał Kim od inżyniera w Phenianie.

— Ma się dobrze. O ile można w ogóle mieć się dobrze po tylu nieszczęściach. Kopalnia jest nieczynna. Nie wiesz o tym? Do wsi przybyli ci złodzieje z południa — odpowiedział stary.

— Chciałbym się przywitać z Li Dzumem. Czy możesz mi wskazać, gdzie mieszka obecnie? — mówił dalej Kim.

Staruszek pokazał mu dom górnika. Kim poszedł jedną w osadzie ulicą. Było to osiedle, liczące ponad dwa tysiące mieszkańców, z których wszyscy prawie pracowali w kopalni. Ciemne, przydymione jakby fasady domów i unoszący się w powietrzu pył węglowy, nawet obecnie, pomimo śniegu, zdradzały typowo górniczy charakter osady.

(D.c.n.)